

Ska vi bli vänner?

Rapport om vänskolprojekt läsåret 2021-2022

Nätverket Svenska nu koordineras av
Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland

www.svenskanu.fi | svenskanu@hanaholmen.fi
Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland
Hanaholmsstranden 5, 02100 Esbo | +358 400 605 565 | www.hanaholmen.fi

facebook.com/svenskanu

twitter.com/svenskanu

instagram.com/svenskanu

Innehåll

<i>Bakgrund</i>	3
<i>Faser i projektet och nätverksträffar</i>	4
<i>Mediasynlighet</i>	6
<i>Skolornas vänskolprojekt och elevutvärdering</i>	7
<i>Lärarytvärdering och slutsatser</i>	19
<i>Citat</i>	21

Foto: Lars Kastilan: s. 4, 9, 12, 14, 15(nere), 16, 18, 19. Aino Savolainen: s. 10. Åsa Bergholm: s. 11.
Arto Heiskanen: s. 13. Tiina Jaakola: s. 15 (uppe). Robert Backman: s. 17. Övriga foton: Svenska nu.

Bakgrund

Svenska nu-nätverkets styrgrupp sammanträdde till ett möte den 24 februari 2020 på Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland. Under behandlingen av övriga ärenden fördes en spontan diskussion om vänskolverksamhet mellan finsk- och svenskspråkiga skolor. I diskussionen efterlyste ansvarig för utbildning vid Svenska folkskolans vänner (SFV) Niklas Wahlström ett ramverk för vänskolverksamhet. Han konstaterade att det centrala borde vara att öka förståelsen för tvåspråkigheten. Vänskolverksamheten förutsätter förtroliga relationer mellan lärare i respektive skolor, och tröskeln för att etablera kontakt borde sänkas.

Efter mötet inledde Svenska nu:s projektchef Mikael Hiltunen och Niklas Wahlström diskussioner om att starta ett vänskolprojekt. Beredningen utmynnade i ett arrangemang, där Svenska nu åtog sig ansvaret för koordineringen av projektet och SFV beviljade bidrag till de medverkande skolorna. Det uttalade syftet med projektet var att ta fram fungerande modeller för vänskolverksamhet och att skapa bestående samsamarbetsstrukturer skolor emellan. Via vänskolprojektet ville Svenska nu och SFV finna lyckade lösningar för hur barn och unga från båda språkgrupperna kan bekanta sig med den andra språkgruppen och dess kultur för att stödja motivationen att studera det andra språket.

Information om
vänskolprojektet publicerades
på Svenska nu:s hemsida:
<https://svenskanu.fi/vanskolprojekt/>

Liisa Suomela öppnade webinariet om vänskolverksamhet.

Projektet lanserades 2.12.2020 med ett tvåspråkigt webinarium om vänskolverksamhet. I sina öppningsord redogjorde programkoordinator Liisa Suomela för bakgrunden till projektet. Därefter presenterades ett framgångsrikt vänskolsamarbete mellan Norra Korsholms skola i Korsholm och Niittylahden koulu i Joensuu av skolornas rektorer Robert Backman och Jaakko Sivonen samt klasslärare Matti Pussinen. Sektorsansvarig för utbildning vid Svenska folkskolans vänner Niklas Wahlström avslutade evenemanget med att berätta om hur skolorna kan ansöka till projektet och vilka frågeställningar de ombeds ta ställning till. Länk till bandningen: <https://youtu.be/hfDFhk4X3LA>

Efter webinariet öppnades ansökningen till vänskolprojektet. Ansökningstiden avslutades den 28 februari 2021 och sammanlagt 29 skolor visade intresse att delta i projektet. Svenska nu och SFV valde 18 finsk- och svenskspråkiga skolor som bildade 9 skolpar. Den 17 mars 2021 skickade Hanaholmen ett pressmeddelande om vänskolprojektet och vilka skolor som medverkade.

Skolorna hade möjlighet att ansöka om bidrag för vänskolverksamheten av SFV. Svenska nu betalade för inträdesavgifter och lärarnas resor till slutseminariet. ●

Faser i projektet och nätverksträffar

För att hålla upp energinivån i projektet arrangerades virtuella nätverksträffar med de medverkande skolorna. Första träffen gick av stapeln den 8 april 2021 i Teams. Skolornas representanter fick presentera sig själv och Hiltunen och Wahlström redogjorde för hur vänskolprojektet skulle framskrida. Skolorna fick i uppdrag att namnge en ansvarsperson, informera om när skolparet skulle ha sitt första planeringsmöte samt skicka in en projektplan fram till slutet av augusti. SFV inrättade en materialbank i Google Drive och Hiltunen bjöd in lärarna till en WhatsApp-grupp.

Svenska nu arrangerade också ett webinarium om eklasstandem-metoden den 22 april 2021 för vänskolorna och övriga intresserade. Projektforskare vid Åbo Akademi Katri Hansell redogjorde för tandempedagogiken och svenskklärare vid Leppävirran lukio Satu Savolainen och finsklärare vid Vasa övnings-

Mikael Hiltunen, Niklas Wahlström och Liisa Suomela presenterade resultat från grupparbeten under vänskolprojektets slutseminarium på G18 i Helsingfors.

skola Åsa Löf presenterade sina praktiska erfarenheter av metoden. Länk till bandningen: https://youtu.be/Pr_xUW4U1cM

Höstens första nätverksträff arrangerades den 28 september 2021 i Teams. Aino Pitkäniemi från Helsinge Gymnasium och Ilona Halttunen från Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio berättade om hurdan vänskolverksamhet skolparet hade planerat. Svenska nu:s artist Henrik Skarevik föreläste om hur man kan motivera eleverna att bekanta sig med det andra inhemska språket.

Vänskolprojektet presenterades för Svenska nu:s delegation den 8 november 2021 på Hanaholmen. Lärarna Åsa Bergholm från Ka-

ris svenska högstadium och Jaana Kähö från Kosken koulukeskus i Imatra berättade om skolornas vänskolverksamhet.

Under nätverksträffen den 30 november 2021 redogjorde Robert Backman från Norra Korsholms skola och Matti Pussinen från Niittyahden koulu samt Åsa Bergholm från Karis svenska högstadium och Jaana Kähö från Kosken koulu om hur långt de kommit med sina respektive vänskolprojekt. Medicine studerande Henriikka Mankonen gästade mötet och berättade om Svenska nu:s skolprogram Äventyret Nordjobb.

Den 25 januari 2022 stod två skolpar i tur att berätta om sin vänskolverksamhet. Riikka Jutila från Katedralskolan i Åbo och Arto Heiskanen från Puolalanmäen lukio samt Camilla Vesala från Terjärv skola och Päivi Westerholm från Kaustisen keskuskoulu levererade presentationerna. I övrigt fick deltagarna höra om Åland 100-jubileumsåret. Projektkoordinator vid Statsrådets kansli Noora Löfström berättade om Ålandsveckan i skolorna 21.–25.3.2022 och Svenska nu:s programkoordinator Liisa Suomela höll en svepande presentation om läromaterialet Åland i sikte.

Suomela gästade också nätverksträffen den 29 mars 2022 som talare, då hon visade Därför svenska-videon och pedagogiskt material i anslutning till den. Näs skola fick en ny vänskola i Tampereen Rudolf Steiner -koulu efter att Leppätien koulu var tvungen att dra sig ur vänskolprojektet. Lärarna Susanna Östman och Stina Grönroos gav en kort muntlig sammanfattning om sina preliminära samarbetsplaner. Deltagarna fick också höra om hur elev- och lärarutvärderingarna skulle

Åsa Bergholm och Jaana Kähö presenterade Karis svenska högstadiums och Kosken koulus vänskolprojekt under Svenska nu:s delegationsmöte på Hanaholmen.

genomföras i projektet. Programmet för projektets slutseminarium presenterades.

Vänskolprojektet läsåret 2021-2022 avslutades med ett slutseminarium den 10 maj 2022 på G18 i Helsingfors. Skolparen fick presentera sina samarbeten och utvärdera projektet i grupper. Grupparbetena genomfördes med learning café-metoden och tre frågeställningar behandlades:

- 1) Vad har fungerat bäst och vad kan man tänka på till nästa gång?, sekreterare Niklas Wahlström
- 2) Fungerande sätt att skapa växelverkan mellan eleverna, sekreterare Liisa Suomela
- 3) Vänskolprojektets nätverksträffar: ros & ris, sekreterare Mikael Hiltunen

Efter presentationerna från grupparbetena (se lärarutvärdering) avslutades slutseminariet med diplomutdelning och ett gruppfoto. ●

Mediasynlighet

HANAHOLMENS PRESSMEDDELANDE om vänskolprojektet i mars 2021 fick en hel del mediasynlighet. STT:s och SPT:s notiser om vänskolprojektet publicerades i ett flertal finsk- och svenskspråkiga tidningar t.ex. Aamuset, Uutisvuoksi, Östnyland och Vasabladet.

YLÖJÄRVEN UUTISET informerade om Korsholms gymnasiums besök i Ylöjärvi i november 2021.

I **SFV-MAGASINET** i februari 2022 ingick en artikel om Karis svenska högstadiums och Kosken koulus vänskolprojekt

SVENSK UNGDOMS förbundsstyrelsemedlem Victor Dahlberg lyfte fram vänskolprojektet i sina insändare i Åbo Underrättelser och Hufvudstadsbladet i februari 2022.

PROJEKTCHEF MIKAEL HILTUNENS insändare om vänskolprojektet publicerades i Aamulehti, Turun Sanomat, Hufvudstadsbladet, Västra Nyland och Vasabladet i april 2022.

SVENSKA YLE bevakade Kosken koulus besök hos Karis svenska högstadium i maj 2022.

I **ANDRA NUMRET AV SFV-MAGASINET 2022** ingick ett reportage från vänskolprojektets slutseminarium. ●

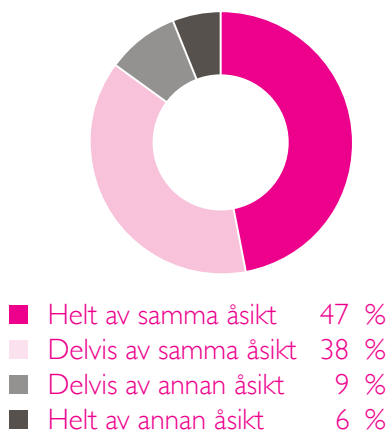
Skolornas vänskolprojekt och elevutvärdering

Alla elevers svar

Sammanlagt 266 elever utvärderade de olika vänskolprojekten (144 på svenska och 122 på finska). Av svarspersonerna var 134 flickor/kvinnor, 112 pojkar/män, 6 övriga och 14 ville inte uppge sitt kön. Eleverna från Gymnasiet Grankulla samskola, Kuopion klassillinen lukio, Tampereen Rudolf Steiner -koulu, Terjärv skola och Kaustisen keskuskoulu svarade inte på enkäten, eftersom skolorna inte hade nämnvärd verksamhet under projektiden (se senare avsnitt).

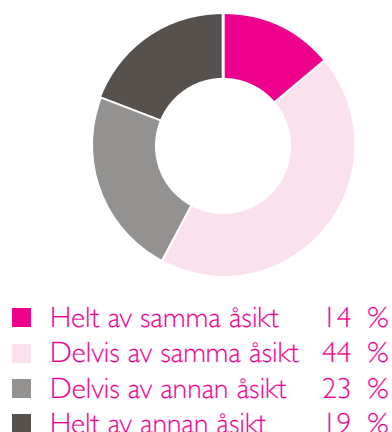
Eleverna fick ta ställning till påståendet "Jag gillade vänskolverksamheten". Sammanlagt 47 procent höll helt med om påståendet och 38 procent höll delvis med påståendet. Bara 6 procent var helt av annan åsikt och 9 procent delvis av annan åsikt.

Jag gillade vänskolverksamheten

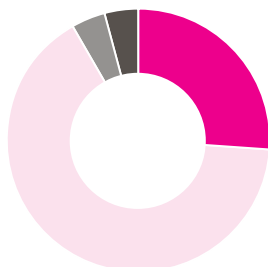

En majoritet av eleverna ansåg att vänskolprojektet i viss mån ökat deras intresse för det andra inhemska språket. Av eleverna var 14 procent helt av samma åsikt och 44 procent var delvis av samma åsikt med påståendet, medan de kritiska rösterna fördelade sig 19 procent helt av annan åsikt och 23 procent delvis av annan åsikt. Lärarna fick svara på samma påstående och de hade en positivare syn än eleverna: 26 procent var helt av samma åsikt med påståendet och drygt 65 procent var delvis av samma åsikt. Bara 4 procent var helt av annan åsikt och 4 procent delvis av annan åsikt att vänskolprojektet skulle ha ökat elevernas intresse för det andra inhemska språket.

Elever: Jag har blivit mera intresserad av det andra inhemska språket svenska/finska

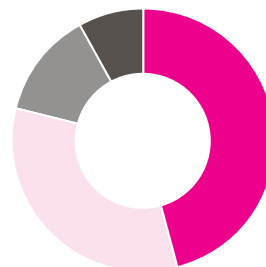
Lärare: Elevernas intresse för det andra inhemska språket svenska/finska har ökat

■ Helt av samma åsikt	26 %
■ Delvis av samma åsikt	65 %
■ Delvis av annan åsikt	4 %
■ Helt av annan åsikt	4 %

En betydligt större andel trodde att de skulle ha nytta av det andra inhemska språket i framtiden. Sammanlagt 46 procent var helt av samma åsikt med påståendet, 33 procent delvis av samma åsikt, 13 procent delvis av annan åsikt och 8 procent helt av annan åsikt.

Jag kommer att behöva det andra inhemska språket i framtiden

■ Helt av samma åsikt	46 %
■ Delvis av samma åsikt	33 %
■ Delvis av annan åsikt	13 %
■ Helt av annan åsikt	8 %

Eleverna har hållit kontakt med varandra på varierande sätt: via brev, postkort, eklasstäm, telefon, Teams, Snapchat, WhatsApp, Instagram, TikTok, Discord, Skype, videosamtal, inspelade videohälsningar samt via data- och Playstation spel. Vissa modiga elever har också träffats på fritiden och blivit vänner. ●

Länk till alla elevsvar:

<https://www.lyyti.fi/e/?p=q&h=5ac9272beba6a147acdc9571fcc53085>

Gymnasiet Grankulla samskola (Grankulla) & Kuopion klassillinen lukio (Kuopio)

Skolorna lämnade in en projektplan som innehöll exempel på olika aktiviteter. GGS-studerande skulle berätta om finlands-svensk kultur på en lektion i BI-svenska och Klassikka-studerande skulle delta på en lektion i kurs 6 i MoFi som handlar om finsk litteratur. Vidare planerades samarbete inom läroämnena geografi, franska och latin samt mellan skolornas studerandekårer. Skolorna skulle också besöka varandra om coronaläget tillät det. Finsklärare Kristina Hemminki från GGS och svensklärare Elsi Mörsky fungerade som ansvariga lärare.

I GGS var det frivilligt för eleverna att delta i samarbetet och tyvärr fanns det inte tillräckligt med intresserade i skolan. Därmed kunde vänskolprojektet inte genomföras. Kuopion klassillinen lukio har emellertid meddelat intresse att delta i Svenska nu:s kommande nordiska skolprojekt. ●

Helsing Gymnasium (Vanda) & Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio (Tammerfors)

Skolparets vänskolprojekt var väl strukturerat och ambitionsnivån var hög. Från normal-skolan deltog 17 elever som läste B-svenska och från Helsing deltog 19 elever (varav 6 hoppade av) som läste A-finska. Eleverna fick en studieprestation för medverkan i projektet. Finsklärare Aino Savolainen från Helsing gymnasium och svensklärare Ilona Halttunen från Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio fungerade som ansvariga lärare.

Aino Savolainen och Ilona Halttunen

Eleverna inledde vänskolverksamheten med att skriva presentationsbrev till varandra och sedan formade lärarna grupper på 4-5 elever. Under läsåret hölls 3 distansmöten på hösten och tre distansmöten på våren. Eleverna fick öva det andra inhemska språket med tandem-metoden och varannan träff var på svenska och varannan på finska. Syftet med träffarna var också att skapa samhörighet inför studiebesöken.

Distansträffarna hade olika teman t.ex. familj och fritid och hemstaden och sevärdheter samt kultur och traditioner. En uppgift var att grupperna skulle planera sin drömräsa och göra en tvåspråkig power point-presentation om ämnet. Sedan skulle grupperna hålla sina presentationer, så att var och en hade en roll i föredraget. Vid sidan om distansmötena höll eleverna kontakt i olika WhatsApp-grupper.

De fysiska besöken till respektive skola var naturligtvis höjdpunkter i projektet. Vanda-bornarna besökte Tammerfors i december och Tammerforsborna besökte Vanda i maj. Eleverna hade en aktiv roll i planeringen av besöken och värdskolans elever fick fungera som reseledare. Under studiebesöken bekantade sig eleverna med olika sevärdheter och vördortens historia och de smakade på lokala maträtter. Därtill ingick olika aktiviteter för att skapa samhörighet som megazone och bowling.

Lärarna ansåg att ett lyckat element i vänskolprojektet var elevernas egen aktivitet, särskilt planeringen av besöken engagerade eleverna. Närvaron under distanslektionerna var på det stora hela god. Därtill uppvisade eleverna stor kreativitet då distansförbindelserna inte fungerade och de tog kontakt via Whatsapp i stället.

Det fanns också utmaningar i samarbetet. Ett bekymmer var att gymnasierna använde sig av olika tekniska plattformar, vilket orsakade en del tekniska problem. I Helsinge gymnasium hade läraren valt deltagarna och en del visade sig ha motivationsbrist, vilket ledde till att de hoppade av kursen. Elevernas språkkunskaper var på så olika nivåer att finskan användes mer. De var också blyga att umgås med varandra under träffarna och de hängde mer med kamrater från den egna skolan.

Lärarna listade vad som uppnåts med projektet. De studerandenas muntliga språkkunskaper har fått övning och de vågar förhoppningsvis bättre tala det andra inhemska språket. Eleverna har fått fungera som experter på sitt modersmål och sin näromgivning. De har lärt sig om både sin hemstad och om den trakt där vänskolan ligger. Eleverna har fått kontakter inom den andra språkgruppen och en utvidgad bild av vad ett tvåspråkigt Finland innebär. Skolorna vill fortsätta sitt samarbete.

Elever från Helsinge och Norssi träffades i Tammerfors.

Sammanlagt 11 elever från Helsinge gymnasium och 16 elever från Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio utvärderade projektet. Av Helsinge eleverna var 55 procent helt av samma åsikt med påståendet "Jag gillade vänskolverksamheten" och resten 45 procent var delvis av samma åsikt. De svenskspråkiga eleverna gillade mest de gemensamma aktiviteterna och gemenskapen. Helsinge eleverna uppgav att de lärt sig om Tammerfors och skillnaderna mellan skolorna samt hur man samarbetar med okända människor.

Tammerfors eleverna gillade också vänskolverksamheten: 38 procent var helt av samma åsikt med påståendet, 50 procent delvis av samma åsikt, 6 procent delvis av annan åsikt och 6 procent helt av annan åsikt. Normal-skolans elever tyckte mest om studiebesöken och att bekanta sig med andra människor. På frågan om vad de finskspråkiga eleverna lärt sig svarade många att de lärt sig att kommunicera bättre på svenska (ord, fraser) samt om den svenskspråkiga befolkningens vardag och kultur. ●

Karis svenska högstadium (Raseborg) & Kosken koulukeskus (Imatra)

Finsklärare Åsa Bergholm och svensklärare Janina Kähö rubricerade sin presentation under vänskolprojektets slutseminarium med orden "vi har blivit vänner". Rubriken syftade både på skolornas goda samarbete och på lärarnas personliga relation. Skolorna vill fortsätta sitt samarbete.

Från **Karis svenska högstadium** deltog 14 elever i åk 7 och från Kosken koulu 20 elever i åk 7. Det primära målet vänskolprojektet var att eleverna bereds tillfälle till fungerande samarbete över språkgränsen. Eleverna kan knyta personliga kontakter till varandra och på så sätt smidigt bekanta sig med både varandras skolvardag, men också med varandras vardag i stort. De kan dela med sig och lära sig av varandras kulturella särdrag, i allt från den egna skolkulturen till särskilda kulturella evenemang.

Tack vare projektet får eleverna också en klarare Finlandsbild, då de kommer att dels förmedla dels få information om varandras

Foton från lägerskolorna i Karis och Imatra.

hemorter. Samtidigt tränas de i uppgiften att vara sin hemorts ambassadör och t.o.m. på det andra inhemska språket. Målet är att vidga elevernas språkbild och motivera och sporra dem till att fortsätta hålla kontakt sinsemellan. Från skolornas sida är det primära målet att bygga upp en vänskolverksamhet som kan fortgå och utvecklas under läsåren framöver.

Under vänskolprojektets gång har eleverna skrivit brev till varandra, presenterat hemstaden och gjort kortfilmer om den egna skolan. I Imatra har eleverna firat Svenska Dagen och Lucia-dagen, medan Kariseleverna har uppmärksammat Kalevaladagen. De fysiska skolbesöken ägde rum i mars i Imatra och i april i Karis år 2022. Under besöken hade eleverna gemensam undervisning, de besökte sevärdheter, hade uteaktiviteter och lagade mat tillsammans. Den nationella Ålandsveckan inföll med skolbesöket i Imatra och Åland var ett tacksamt ämne att behandla tillsammans.

Lärarna bedömde att det var viktigt att de styrde upp övningarna för att få igång elev-

ernas muntliga kommunikation. De fysiska träffarna var väldigt spännande för eleverna. Videoproduktionerna och brevväxlingen var lyckade inslag i samarbetet, men online-mötena fungerade inte. Eleverna etablerade nog själv kontakter i Snapchat och på Instagram. Lärarna föreslog att det kunde också vara trevligt att träffas på "neutral" mark.

Sammanlagt 14 elever från Karis och 19 elever från Imatra utvärderade vänskolprojektet. Av Kariseleverna var 29 procent helt av samma åsikt med påståendet "Jag gillade vänskolverksamheten", medan 57 procent var delvis av samma åsikt och 14 delvis av annan åsikt. Eleverna tyckte det bästa med verksamheten var att besöka den imponerande skolan i Imatra och bo på Stadshotellet samt att få simma och bowla tillsammans. Eleverna uppgav att de lärt sig om finska språket och kulturen och om Imatra.

Imatraelevernas omdöme om vänskolprojektet liknade delvis Kariselevernas svar. Sammanlagt 21 procent var helt av samma åsikt att de gillade vänskolverksamheten, 63 var delvis av samma åsikt, 5 delvis av annan åsikt och 10 procent helt av annan åsikt. Eleverna ansåg att det bästa var att få resa, träffa andra människor och delta i aktiviteter under besöken. Kosken koulus finskspråkiga elever skriver att de lärt dig lite mera svenska och att det finns en kommun där man talar svenska. I lärarnas presentation framgick att eleverna fått en insikt om att ungdomar är likadana i båda skolorna. ●

Katedralskolan (Åbo) & Puolalanmäen lukio (Åbo)

Finsklärare Riikka Jutila och svensklärare Arto Heiskanen har fördelen att arbeta i samma stad och vänskolverksamheten kommer att bli ett årligt inslag från hösten till våren för tvåorna. Skolorna och lärarna har hittat

Riikka Jutila och Arto Heiskanen.

varandra: "Vi behöver inte "gå över ån efter vatten" snarare får vi "gå över Aura å efter våra nya vänner".

Samarbetet började med samtalsövningar och ett studiebesök under period 2 veckorna 43-45 (25.10.-12.11.2021). Från Katedralskolan deltog två grupper (FINA01.1 och FINA01.2) och från Puolalanmäen lukio elever som gick de muntliga kurserna (RUB16/RUA8.1. och RUB15.2). Lärarna använde Svenska nu:s material för samtalsövningar. Det gemensamma studiebesöket riktade sig till Wäinö Aaltonen museet. Där fick eleverna se utställningen "Spektrum – Kön och sexualitet i samtidskonsten" och fika tillsammans. Besöket var lyckat och det uppstod en hälsosam diskussion om att våga vara sig själv.

Det fanns vissa utmaningar i samarbetet. Schematekniska problem skapade huvudbry och gruppstorlekarna var varierande. Covid-epidemin medförde att grupperna inte kunde träffas i början och strejken ställde till det på våren, så att den tilltänkta utflykten inte kunde genomföras. Det var också utmanande att bilda par och hitta lämpliga tidpunkter för eleverna att träffas.

Lärarna bedömde ändå att målsättningarna med samarbetet uppfylldes. Eleverna bekantade sig med varann och studierna i bägge gym-

Elever från Katedralskolan och Puolalanmäen lukio gör Svenska nu:s samtalsövningar.

nasierna. Eleverna fick positiva upplevelser i det främmande språket och övning i att våga uttrycka sig.

I framtiden planerar gymnasier att ha korta utbytesdagar/-veckor till varandras skolor. Vidare vill lärarna att skolorna ska delta i varandras gemensamma tillställningar bl.a. Lucia-dagen, Svenska dagen, Valon aika och vänorternas ungdomskonferens. Även andra gemensamma aktiviteter ordnas eventuellt under skolarbetet t.ex. kulturella evenemang samt spel och lekar.

Sammanlagt 15 elever från Katedralskolan och 9 elever från Puolalanmäen lukio utvärderade vänskolprojektet. Katedralskolans elever höll i huvudsak med om påståendet "Jag gillade vänskolverksamheten": 47 procent var helt av samma åsikt, 40 procent delvis av samma åsikt och 13 procent delvis av annan åsikt. Det bästa för Kattans elever var att få träffa andra människor, prata finska och bekanta sig med den andra skolan. Eleverna uppgav att de lärt sig mera finska och att våga tala språket.

Alla elever från Puolalanmäen lukio som svarade på enkäten höll helt med om påståendet att de gillade vänskolverksamheten. Eleverna uppskattade möjligheten att få träffa andra människor, se hur den andra skolan fungerade

och prata svenska. De lärde sig att tala lite mer svenska, de fick mod att fungera i oväntade situationer och de fick en insikt om att vardagen i skolan inte är så annorlunda. ●

Korsholms gymnasium (Korsholm) & Ylöjärven lukio (Ylöjärvi)

Skolorna inledde sitt samarbete redan år 2017, då svensklärare Anu Tarhonen tog kontakt med finsklärare Tina Björk. Eleverna har fått studera med eklasstandem metoden sedan dess. Skolorna har ett gemensamt Instagram-konto @ylojarvikorsholm

Inom ramen för detta vänskolprojekt inleddes planeringen av läsåret med att rektor och lärare från Korsholms gymnasium besökte Ylöjärven lukio i september. Tack vare den tidiga kontakten kom skolorna snabbt igång med verksamheten och ambitionsnivån var hög.

Alla Ylöjärven lukios elever i åk 1 indelades i team på fem personer. Varje team hade en vän i Korsholms gymnasium och grupperna samarbetade i Teams. Eleverna gjorde olika skriftliga uppgifter i Teams. En uppgift gick ut på att YL-teamen bad sina KG-elever berätta om sin familj på svenska. Sedan fick YL-teamen göra KG-elevens släktträd utgående från berättelsen.

Sammanlagt 30 studeranden och tre lärare åkte och bekantade sig med Ylöjärven lukio 17.-18.11.2021. Under den första dagen fick Ylöjärvis team träffa den egna KG-eleven. De svenskspråkiga abiturienterna höll en presentation om Korsholm och Vasa. På kvällen blev det pizza, pepparkaksbak och spel i skolan. Den andra dagen fungerade Ylöjärvis förstås gymnasieelever som guider i Tammerfors om stadens industriella historia. Eleverna besökte arbetarmuséet Werstas och Muminmuséet. På kvällen fick de uppleva en konsert på Telakka och ha fritid. En del Korsholm-elever

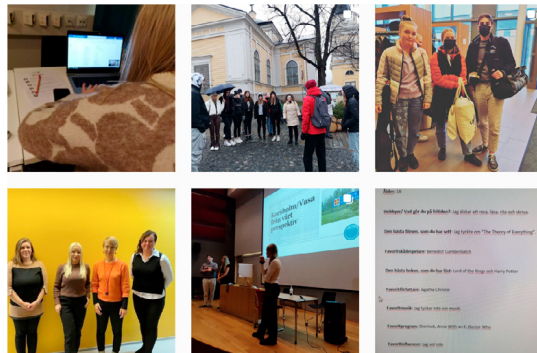

övernattade hos familjer och en del på hotell i Tammerfors. Därmed blev resan inte bara ett språkutbyte utan och också ett kulturutbyte.

Ylöjärven lukios svarsbesök ägde rum 25.-27.4.2022, då 10 studeranden och två lärare åkte till Korsholm. Besöket ägde rum under Korsholms projektvecka och eleverna fick delta i ett storytelling-projekt. Uppgiften var att skapa en story som studerande själv gillar och skulle vilja delta i/lösa, som är flerspråkig, interaktiv och har en lösning.

Den första dagen besökte eleverna företaget Gambit i Vasa och då var temat storytelling. Eleverna fick bekanta sig med varandra i dramapedagogikverkstäder. Den andra dagen fick eleverna bekanta sig med Kvarkens skärgård och ta del av en guidad rundtur i naturen omkring Svedjehamn. Dagens avslutades med en gemensam middag på skolan. Den sista dagen fortsatte grupperna med storytelling-projektet och sedan hade eleverna fritid i Vasa. I slutet av veckan etablerade eleverna ännu Teams-kontakt för att reflektera över besöket.

Inom ramen för svensk- och finskundervisningen samarbetade skolorna också i Teams med olika uppgifter, utan att ta videokontakt. Andra lärare med grupper har också samarbetat på engelska och tyska. Inför framtiden planerar skolorna bl.a. att fortsätta med eklasstandem och göra en gemensam resa till Umeå med temat "svenska i arbetslivet".

till vänster: Anu Tarhonen och Joakim Bonns.
till höger: Ylöjärven lukio och Korsholms gymnasium
uppdaterade ett gemensamt Instagram-konto.

Vänskolprojektet utvärderades av 20 elever från Korsholms gymnasium och 23 elever från Ylöjärven lukio. De svenskspråkiga eleverna från Korsholm gillade vänskolverksamheten: 35 procent var helt av samma åsikt och 50 procent delvis av samma åsikt med påståendet. De kritiska rösterna var betydligt färre, då 5 procent var helt av annan åsikt och 10 procent delvis av annan åsikt. Resan till Ylöjärvi och möjligheten att träffa nya människor var det bästa med projektet och eleverna upplevde att de lärt sig lite mera finska.

Ylöjärvi eleverna var mera kritiska och svensklärare Anu Tarhonen förklarade att det beror på att enkäten skickades till skolans alla 160 förstaårselever, som inte valt att ingå i projektet. Sammanlagt 26 procent av eleverna i Ylöjärvi var helt av samma åsikt att de gillade vänskolverksamheten och 35 procent var delvis av samma åsikt. De kritiska var ändå i minoritet med 13 procent helt av annan åsikt och 26 procent delvis av annan åsikt. Det bästa var att få träffa svenskspråkiga elever i samma ålder, bekanta sig med deras vardag och göra grupparbeten med dem. De som var mer positiva till samarbetet upplevde att de lärt sig om den svenskspråkiga befolkningen och om att uttrycka sig på svenska. ●

Lovisa Gymnasium (Lovisa) & Rauman Lyseon lukio (Raumo)

Rektorerna från bägge gymnasierna Anders Nordström och Toni Pohjanoksa samt svensklärare Tiina Jaakola var drivande i skolornas vänskolprojekt. Skolorna har en gemensam Teams-grupp och ett gemensamt Instagram-konto: @svbv_raumalovisa

Under hösten hade skolorna online-möten och gemensamma övningar med tandem-metoden. Rauman Lyseon lukios besök i Lovisa under Lucia-dagen år 2020 måste ställas in på grund av pandemin och besöket genomförs hösten 2022 i stället.

Lyckligtvis kunde Lovisa Gymnasiums besök till Raumo genomföras 4.-6.5.2022. Under besöket fick Lovisa-eleverna välja vilka lektioner de deltog i. Besöket gav verkligen ett lyft till svensklektionen, intygade lärarna. I programmet ingick också guidade rundturer i Raumo, korgboll, bastubad och simning. Nordström var imponerad över Rauman Lyseon lukios lärarkår och skolkultur.

Anders Nordström,
Maija Dümig-Tanner och Tiina Jaakola.

Lovisa Gymnasium gjorde ett vänskolbesök hos Rauman Lyseon lukio.

Elevutvärderingen fylldes i av 21 elever från Lovisa och 13 elever från Raumo. Lovisa-eleverna gav vänskolverksamheten väldigt goda vitsord: 76 procent var helt av samma åsikt med påståendet "Jag gillade vänskolverksamheten" och 10 procent var delvis av samma åsikt. Bara 5 procent var helt av annan åsikt och 9 procent delvis av annan åsikt. Besöket i Raumo verkade ha lämnat starka intryck hos eleverna och de lyfte särskilt fram bastubadet och det sociala umgänget. Eleverna uppskattade möjligheten att umgås med nya människor. De uppgav att de lärt sig lite mera finska och om Raumo som stad.

Raumo-eleverna var också nöjda: 54 procent höll helt med om påståendet ovan, 31 var delvis av samma åsikt, 7 procent var delvis av annan åsikt och 8 procent var helt av annan åsikt. De finskspråkiga eleverna tyckte också det bästa med vänskolprojektet var att träffa nya människor och fritidsaktiviteterna i Raumo. Eleverna skriver att de lärt sig svenska och att svenskspråkiga är "helt okej" även om Lovisaborna är ganska tystlåtna. ●

Norra Korsholms skola (Korsholm) & Niittyлахden koulu (Joensuu)

Skolorna har ett etablerat samarbete sedan flera år tillbaka. Samarbetet har presenterats i olika media, på konferenser och inom den nationella Majakkaverksamheten som leds av Utbildningsstyrelsen. Ansvarspersonerna i projektet Brobyggarna - Sillanrakentajat har varit rektorerna Robert Backman och Jaakko Sivonen samt lärare Matti Pussinen.

Eftersom samarbetet har pågått så länge är det väldigt strukturerat och det finns en uppbackning från föräldrarna. Tre lärare och rektorn från Norra Korsholms skola besökte Niittyлахden koulu för planering och samvaro under Svenska veckan och de deltog också i skolans föräldramöte.

Robert Backman och Matti Pussinen.

Målsättningar i projektet Brobyggarna – Sillanrakentajat

- att skapa en positiv attityd till nationalspråken finska och svenska
- att skapa en positiv attityd och förståelse mellan språkgrupper
- att motivera eleverna att lära sig och att använda det andra språket
- att stöda undervisningen i finska/ svenska i respektive skolor
- att väcka intresse för och förstå varandras kulturella traditioner
- att utveckla samarbetet mellan skolornas lärare
- att skapa kontakter över språkgränsen
- att samarbetsspråket svenska och finska är likvärdiga i kontakterna

Under detta projekt har skolorna haft fem tyngdpunktsområden i sitt samarbete: elevaktiviteter i vardagen under läsåret, lägerskolverksamhet, lärarbesök och utvecklande av pedagogiskt samarbete, digital utveckling och sociala medier. Projektet omfattade ca 180 elever i årskurserna 5-6 och 22 lärare.

Innan lägerskolorna fick eleverna personliga brevvänner och de hann skriva 2-3 brev till varandra. Skolorna har också utbytt videopresentationer och elever har haft kontakt i WhatsApp och Snapchat. Inom projektet har för språkgrupperna viktiga högtider uppmärksamats och eleverna har sjungit julsånger för varandra via digital kontakt. Norra Korsholms skola har delat bilder från projektet på skolans Facebook-sida.

På grund av pandemin måste lägerskolorna flyttas två gånger, men lyckligtvis kunde de ändå genomföras. En grupp från Norra Korsholms skola besökte Joensuu 25.-29.4.2022 och Niittyлахden koulus grupp besökte Korsholm 22.-25.5.2022. Programmet i Joensuu bestod

bl.a. av besök i ortodoxa kyrkan och Carelicum, en vandring i Koli, tillagning av karelska piroger, bowling och aktiviteter på skolan. Under svarsbesöket i Korsholm/Vasa fick eleverna vandra längs med Björköby-Panike vandringsled i världsarvet och besöka Valhalla hinderbana, Strömsöområdet och Stundars. Eleverna fick göra samarbetsövningar, uppträda för varandra och ha olika aktivitetsskvällar med bl.a. disco.

Sammanlagt 50 elever från Norra Korsholms skola och 38 elever från Niittylahden koulu utvärderade vänskolprojektet. Korsholms elever gillade vänskolprojektet: 58 procent var helt av samma åsikt med påståendet och 30 procent var delvis av samma åsikt. Enstaka elever var helt av annan åsikt (8 %) och delvis av annan åsikt (4 %). Det är ett anmärkningsvärt bra resultat med tanke på hur många av skolans elever som svarade

Samarbetet mellan Norra Korsholms skola och Niittylahden koulu är väl etablerat och synligt i båda skolorna.

på enkäten. Det bästa enligt eleverna var att få träffa väneleverna samt att få besöka Koli och bowla. Flera elever nämner att de lärt sig mera finska, om Finlands historia samt hur man bakar karelska piroger.

Eleverna från Joensuu var också mycket nöjda med vänskolverksamheten. Andelen som var helt av samma åsikt att de gillat projektet var 47 procent, medan 45 procent var delvis av samma åsikt och bara 8 procent var delvis av annan åsikt. Eleverna från Niittylahden koulu uppskattade också möjligheten att träffa sina vänelever, discot och Valhalla hinderbana. Glädjande många uppgav att de lärt sig svenska under projektet. ●

Susanna Östman och Stina Grönroos.

Näs skola (Larsmo) & Tampereen Rudolf Steiner-koulu (Tammerfors)

Näs skola inledde ett vänskolsamarbete med språkbadsskolan Leppätien koulu från Sibbo. Skolorna planerade att ha någon typ av kommunikation varannan vecka under läsåret. Varje gång skulle de ha lite olika teman. Planen var att växla mellan språken, så att de varannan gång skulle kommunicera på finska och varannan på svenska, alternativt så att man ibland använder båda språken vid samma tillfälle.

På grund av sjukdomsfall bland lärarkåren måste Leppätien koulu emellertid dra sig ur projektet hösten 2021. I februari 2022 startade Näs skola i stället ett samarbete med Tampereen Rudolf Steiner-koulu. Under våren hann skolorna utbyta videohälsningar och inleda brevväxling. Samarbetet fortsätter hösten 2022. Ansvarspersonerna är klasslärarna Susanna Östman och Stina Grönroos.

Näs skolas elever utvärderade ändå vänskolverksamheten. Sammanlagt 41 procent av eleverna höll helt och hållet med om påståendet att de gillade vänskolverksamheten och 35 procent var delvis av samma åsikt, medan 24 procent var helt eller delvis av annan åsikt. Eleverna upplevde att brevväxlingen var det roligaste med projektet och en del hade lärt sig lite mera finska. ●

Terjärv skola (Kronoby) & Kaustisen keskuskoulu (Kaustby)

Skolorna ligger relativt nära varandra i grannkommuner och därför planerade skolorna att genomföra olika fysiska träffar under läsåret. Man skulle genomföra olika samsamarbetsövningar med hjälp av vildmarksguider från Kronoby folkhögskola i september, ha smågruppsövningar i Kaustby i oktober och skridskoåkning i Terjärv i november. I januari skulle dans, lekar och stafetter stå på programmet i Kaustby och i februari-mars skulle det bli inne- och uteaktiviteter i respektive skolor.

Under hela läsåret var pandemin så besvärlig och restriktionerna så hårda i de nämnda kommunerna att alla fysiska aktiviteter ställdes in. I stället hade eleverna brevväxling med varandra, de fyllde i en virtuell dagbok och producerade presentationsvideon. Projektet fortsätter hösten 2022 och rektorerna Camilla Vesala och Päivi Westerholm håller i projektet. Varken lärarna eller eleverna fyllde inte i någon utvärdering, eftersom projektet inte riktigt kom i gång som det var tänkt. ●

Vänskolprojektets slutseminarium avslutades med en gruppbild.

Lärarutvärdering och slutsatser

Lärarna som medverkade i vänskolprojektet fick fylla i en lärarutvärdering och frågeställningarna behandlades också i grupparbeten under projektets slutseminarium. Sammanlagt 23 lärare från alla skolor förutom Gymnasiet Grankulla samskola, Kaustisen keskuskoulu, Tampereen Rudolf Steiner -koulu och Terjärv skola svarade på enkäten.

Lärarna bedömde att det bästa med projektet varit den gemensamma planeringen med vänskolans lärare och att sedan förverkliga planerna. Skolbesöken har varit höjdpunkten för eleverna och de har upplevt vikten av att klara sig på flera språk. Teams har underlättat planeringen av verksamheten. Projekten har i huvudsak gällt undervisningen i det andra inhemska språket, men det finns också goda

exempel på samarbeten mellan andra lärare. Flera rektorer har varit engagerade i vänskolprojekt. Lärarna har bekantat sig med varandras skolor och skolkulturer.

Lärarna fick också ta ställning till vad man kunde tänka på till nästa gång. Det vore bra om eleverna deltog frivilligt i verksamheten för att undvika motivationsproblem, som även i förlängningen påverkar andra elever negativt. Grupperna ska också gärna vara av samma storlek och ha ungefär samma kunskapsnivå (inte så många tvåspråkiga elever). Gemensam tid i gymnasiernas läsordningar behövs och samma resursering (studieprestation för medverkan). Eklasstandem är att föredra framom brevskrivning, eftersom metoden ger eleverna en upplevelse om att vara experter på sitt modersmål. Skolparen borde ägna lite

tid åt att fundera på vilka tekniska plattformar som används för att undvika tekniska problem. Vidare kunde projektet ha en idébank med språkövningar.

Lärarna fick nämna fungerande sätt att skapa växelverkan mellan eleverna. Många skolor har haft brevväxling, utbyte av videon, samtalsövningar och en del har tillämpat ek-lasstandem-metoden. Eleverna har också haft kontakt med varandra i olika sociala medier. I grupparbetena kom lärarna fram till att kommunikationen fungerar bäst i styrda övningar som planeras i förväg. Det är viktigt att jobba med teambuildning och planera in fritid under fysiska träffar, så att eleverna hinner varva ner. Det fanns goda exempel på vänskolprojekt, där eleverna hade en aktiv roll i planeringen av besöken och värdskolans elever fick fungera som reseledare.

Lärarna upplevde att projektets nätverksträffar var nyttiga och det var bekvämt att delta på distans. Det var intressant att höra om andras projekt och få tips och idéer av utomstående gäster. Lärarna uppskattade möjligheten att äntligen träffas fysiskt under slutseminariet. Tröskeln att föra en dialog under kommande virtuella träffar är säkert lägre framöver. Lärarna var överens om att det även ska arrangeras nätverksträffar enligt årskurs för att det ska uppstå mera meningsutbyte. Träffarna får gärna vara tvåspråkiga, men onödiga upprepningar på båda språken ska undvikas.

Nätverksträffarna i Teams var ett bra sätt att följa upp vänskolornas verksamhet och tillfällena sporrade skolorna att komma vidare

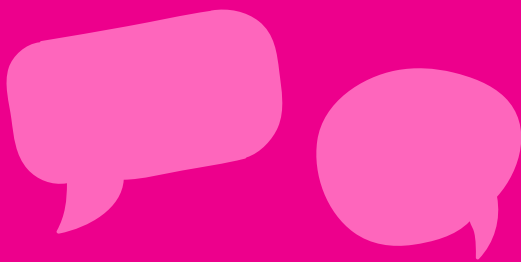
med sina planer. Det var också en bra lösning att ge skolorna hemläxor mellan träffarna. I WhatsApp gruppen påminde Hiltunen om överenskomna uppgifter och kommande nätverksträffar och delade nyheter om projektet. Det kom emellertid få hälsningar eller bilder från lärarna till gruppen. I fortsättningen kunde projektet sammanställa tips hur skolorna kan jobba med sociala medier.

Enkätsvaren från eleverna visar att vänskolprojekten uppfattats som positiva. Eleverna har fått öva både sina skriftliga och muntliga färdigheter i det andra inhemska språket. På basis av responsen har projektet uppmuntrat eleverna att våga tala det främmande språket. Föga överraskande nämns skolbesöken nämns som det bästa med vänskolverksamheten. Det sociala umgänget med jämnåriga skapar bestående intryck. Under skolbesöken har eleverna fått lära sig om den andra språkgruppens kultur och särdrag. Samtidigt verkar många ha fått en insikt om att vänelevers skolvardag trots allt inte är så annorlunda.

Projektet har sammanfört en bred palett av finsk- och svenskspråkiga skolor. I skolparen ingick såväl lågstadier, högstadier som gymnasier. Språkbaddsskolan Leppätien koulu böts ut mot Tampereen Rudolf Steiner -koulu, vars pedagogik står ut i mängden. En del av skolorna fungerar i samma region och andra har ett stort geografiskt avstånd till varandra. Det är värt att påpeka att de finskspråkiga skolorna tenderar att vara större än de svenskspråkiga skolorna. Stämningen och sammanhållningen var påtagligt god under slutseminariet och det är fint att skolorna kan fördjupa sitt samarbete läsåret 2022-2023. ●

På basis av responsen har projektet uppmuntrat eleverna att våga tala det främmande språket.

Citat från lärare

”Hyvin organisoitua ja sitouttavaa toimintaa!”

”Tack för möjligheten att delta i projektet. Det kom mycket lämpligt då vi p.g.a. coronan varit svältfödda på kontakter utanför den egna skolan.”

”Kiitos kaikesta tuesta, jonka olemme tähän mennessä saaneet - ilman sitä emme olisi pystyneet järjestämään ensimmäistäkään vierailua!!!”

”Fint att ni gjort detta och varit goda bakgrundskrafter som både stött ”andligt och ekonomiskt”. Det är inte alltid lätt att driva denna typ av projekt på egen hand som skola - er insats gjorde att vi fick ny energi och det känns bra att ni uppskattar

arbetet som görs på verklig gräsrotsnivå med yngre elever.”

”Vi är oerhört tacksamma för att ha fått den här möjligheten till elevutbyte. Både från elevhåll och föräldrahåll har enbart hörts positiva kommentarer kring projektet.”

”On tosi hienoa, että tällainen hanke on mahdollistanut useiden kouluparien toimintaa ja edistänyt varmasti ruotsin kielen oppimista ja intoa opiskella sitä.”

”Ett stort tack till er som möjliggjorde vårt samarbete och framför allt finansierade det ”lilla extra” man kan göra utanför skolans väggar tillsammans med vänskolan. Det är det som uppskattas allra mest!” ●

Kiitos tästä mahdollisuudesta, jonka olette tarjonneet. Olemme pystyneet tekemään hankkeen avulla yhteistyötä aivan uusilla ulottuvuuksilla ja vahvistaneet yhteistyötämme

Citat från elever

”Oli ihana reissu! ♥”

”Ystävyyskoulu on ollut todella hieno kokemus ja oli myös opettavaista.”

”Det var kul att fara på lägerskola och att de också kom hit. Tack för att ni ordnade resan!”

”Kiva, että tällaisia järjestetään!”

”Jag tycker att jag fick jätte bra vänelever.”

”Tämä oli hauska ja erilainen kokemus, vaikka en erityisemmin ruotsista pidä:)”

”Jag vill inte sluta med vänskolan.”

”Lähdin mukaan koska halusin parantaa ruotsin kielen taitoa ja tutustua uusiin ihmisiin. Kurssi vaikutti tosi hauskalta ja moni meidän luokalta lähti mukaan. Kursilla oli hauskaa!”

”Jag har varit med för att jag tänkte att det kunde vara intressant att få lära känna människor från en annan stad och det bästa har varit bowlingen tillsammans med dem.” ●

”

Vi borde få vara tillsammans med dom i mera än fyra dagar. Roligaste upplevelsen under mina år i skolan!

SVENSKA
FOLKSKOLANS
VÄNNER

***våga
uppleva
svenska***

nu

facebook.com/svenskanu

twitter.com/svenskanu

instagram.com/svenskanu